

ледвана от многобройни потери.<sup>12</sup> Същата година след Гергьовден минава пак из Карнобатско. "След два дни бяхме в Каябашката дъбрава, а от там във Върбишкия балкан, Шуменско."<sup>13</sup>

В спомените на войводата откриваме и данни за желанието на хора от Карнобатския край да участват във въстание против петвековните потисници. Както е известно, през 1867 г. Хитов идва в България с чета, за да подготви въстание.<sup>14</sup> През месеците май - юли, когато Панайот Хитов е в Сливенския балкан за среща с Филип Тотю и общи действия, при него идват много хора "да мя попитат време ли е да захванем бунта".<sup>15</sup> Войводата съветва дошлите, сред които и хора от Карнобат, да се готвят и да чакат сигнал. Тези няколко думи в спомените са свидетелство, че въпреки тежките и трудни условия в Карнобатско и тук са се намерили смели българи, запалени от искрата на идеята за свобода и независимост на България.

Сред десетките страници за хайдутството на Панайот Хитов се откриват данни за важни събития в живота на населението от Карнобатския край, за неговата нерадостна и тежка съдба. Войводата отбелязва организирания отпор на населението срещу набезите на кърджалиите. Преминавайки през Карнобатско, на Панайот Хитов са направили впечатление окопите около града. За тях той е написал: "... обиколен с големи окопи, следователно кърджалиите не са могли лесно да влязат в него. Множество кърджалии са паднали при обсадата на тоя град."<sup>16</sup> Действително тази организирана от населението защита на града запазва Карнобат и околностите му по-добре в сравнение със селищата в Айтоско, Ямболско и Бургаско.<sup>17</sup>

В спомените на Хитов са намерили място и преселванията в резултат на безчинствата на черкези и татари, заселени в Карнобатско по споразумението между Русия и Турция след края на т. нар. Севастополска война. Те принуждават населението да поеме нелеката участ на напусналите родното огнище хора - "като се поразговорихме, те ни разказаха, че всичките села от ... Карнобашко... се готвят идущата пролет да се дигнат и се преселят в Русия и че съвсем малко са ония, дете не искат да се изселват."<sup>18</sup>

Няколкократното преминаване през Балкана, действията с хайдушките чети из Карнобатския край дават възможност на Панайот Хитов да се запознае с народността състав на населението тук. Неговите спомени са ценни податки за характера на селищата в Карнобатско в края на 50-те и началото на 60-те години на XIX в. "Само с турски села е населен десния ъ бряг /на р. Камчия - б.м. Н.К./ Под Шихларския балкан има едно единствено българско село - Босилково и това е!"<sup>19</sup>; "... от Садово на юговесток из Камчията селата са повечето турски чак до Айтос, само на десния бряг на тази река се намира едно българско село, което се нарича Бусилково. На юг от това село до Карнобат селата са повечето български."<sup>20</sup>

Дългите години бродене из юначния Балкан, тежките и сурови дни и нощи на хайдушкия живот не са попречили на поетичната душа на Панайот Хитов в спомене-